

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 10

*Матеріали ІХ Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Становлення та розвиток української державності:
актуальні проблеми державного та регіонального управління
на сучасному етапі розвитку суспільства”,
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2013 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 29.01.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 10: Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. “Становлення та розвиток української державності: актуальні проблеми державного та регіонального управління на сучасному етапі розвитку суспільства”, м. Київ, 14 листоп. 2013 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 414 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

громадянського суспільства в Україні	232	Ігнатенко А. В. Поняття управління фінансами банку в сучасних економічних дослідженнях: проблеми визначення та аналізу	277
Жабюк І. Я. Шляхи вдосконалення механізму управління та регулювання системи економічного захисту операцій торговельного підприємства в Україні	237	Карпова К. В. Стратегічне планування у сфері економічної безпеки вищого навчального закладу приватної форми власності	283
Левченко М. О., Левченко В. М. Рекомендації щодо управління та вдосконалення нормативно- правової бази забезпечення єдиної системи підготовки молоді в Україні до військової служби на контрактній основі	242	Колесник В. М. Напрями формування природно- ресурсного потенціалу країни	288
Левченко М. О. Стан та перспективи розвитку сфери туризму в Україні: управлінський аспект	247	Колодізева С. О. Науково-методичні підходи до визначення поняття організаційного забезпечення управління банківськими послугами	291
Доносо Варгас Дієго Хосе, Доносо Варгас Сантьяго Феліпе, Доносо Варгас Хавієр Національна безпека в умовах модернізації політичної системи України	255	Коноплястий Є. В. Тенденції формування стратегії управління екологічною системою (на прикладі м. Києва)	297
Бабіч Г. В. Підходи до впровадження світового досвіду боротьби з контрабандою в Україні на державному і місцевому рівнях	260	Курчина Т. О. Маніпулятивні технології на виборах в Україні в умовах модернізації політичної системи	303
Бодров А. В. Роль неурядових організацій в процесі становлення громадянського суспільства	262	Лісовська Ю. П. Адміністративно-правові засади управління інформаційною сферою	307
Гула С. Є., Гула О. А. Повноваження Міністерства економічного розвитку і торгівлі України у сфері державних закупівель	266	Малгожата М. Г., Гурина Т. І., Кокоріна А. І. Вчення Руссо про державу в умовах модернізації політичної системи України	310
Журавльов А. В. Державна охорона органів державної влади та посадових осіб як напрям правоохоронної діяльності	269	Медвідь А. М., Мельниченко Я. Б., Пришва О. М. Філософсько-правові ідеї часів Київської Русі і сучасна українська державна	316
Исмаилова Хураман Эльдар кызы Государственная политика в сфере формирования и развития толерантного общества	273	Медвідь А. М., Столітній М. М., Беселія А. Б. Співвідношення права і закону в сучасному державному будівництві	325
		Мишляєв Т. Ю. Вплив соціополітичних поділів на політичний розвиток суспільства	329

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДИНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ В УКРАЇНІ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ НА КОНТРАКТНІЙ ОСНОВІ

Становлення і розвиток української державності, вип. 10, с. 242–246

*Хто хоче миру, хай готується до війни;
хто хоче перемоги, хай старанно навчає
воїнів; хто бажає отримати сприятливий
результат, хай веде війну, спираючись на
мистецтво і знання, а не на випадок.*

Берецій

Забезпечення обороноздатності України є одним із найважливіших завдань органів державного управління.

Україна, проголосивши 24 серпня 1991 р. свою незалежність, прагне жити в мирі та дружбі з усіма державами світу. Однак нині не виключена можливість виникнення воєнних конфліктів, що загрожуватимуть суверенітету нашої країни.

Відповідно до Конституції України та Закону України “Про загальний військовий обов’язок і військову службу” це почесний обов’язок кожного громадянина (чоловічої статі) [1]. Це нелегкий, але дуже важливий і необхідний для суспільства вид діяльності, що характеризується

складністю, високою напруженістю, динамічністю, суворою регламентацією, специфічністю спілкування. Усе це вимагає спеціальної підготовки також і молоді допризовного віку.

Найраціональнішим у цій ситуації виходом може бути перехід до якісно нової системи допризовної підготовки молоді, до служби за контрактом [2].

Комплектування військовослужбовцями контрактної служби дасть змогу Збройним силам утримувати їх такими, структура і чисельність яких відповідатиме економічним можливостям держави та завданням щодо її оборони, підвищити бойову готовність та вимоги до особового складу.

Для науки і практики необхідним є аналіз функцій, повноважень, пошук загальних закономірностей і особливостей у змісті та функціонуванні допризовної підготовки молоді до служби у Збройних силах України за контрактом та інших військових формуваннях, виходячи із сучасного світового досвіду, національних традицій, особливостей і системної логіки довгострокового прогресивного розвитку, необхідного для нашої держави.

Водночас, аналізуючи наукові дослідження комплексної проблеми забезпечення підготовки молоді до служби у Збройних силах України, вбачаємо, що ця проблема щодо ефективності державного управління у цьому напрямі як у теоретичному, так і практичному плані предметом самостійного дослідження не була.

Для цього нам потрібно визначити, як вдосконалити існуючу систему військово-патріотичного виховання та створити нові механізми допризовної підготовки молоді, яка підлягатиме призову на військову службу за контрактом, головною метою якого вважатиметься формування у них свідомого ставлення до виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, набуття високих ділових і моральних якостей, виховання у них позитивного прийняття військової служби за контрактом, створення системи пропагування військової служби за контрактом.

Необхідність системного дослідження сутності, змісту, механізмів формування, умов та особливостей використання військової могутності Української держави як її невід'ємної

структурно-функціональної складової зумовлена потребою наукового осмислення процесу забезпечення державотворчих зусиль, продемонстрованих Україною протягом десятиріччя державно-політичної незалежності. Проблема військової могутності України на рівні її самодостатнього державно-політичного забезпечення — новий напрям наукового осмислення сутнісних основ державотворення, оскільки у період 20-х, 40-х та початку 50-х років, а також ХХІ ст. окремі політичні сили України в несприятливих політичних умовах реалізували практичні заходи національного військового будівництва без їх належного державного забезпечення та теоретичного обґрунтування.

Суспільство на будь-якому етапі свого розвитку не може обходитися без особливого регулятивного механізму, який координує і спрямовує поведінку людей, забезпечує взаємодію, цілісність і розвиток їх діяльності.

Категорія “нормативно-правове регулювання” широко використовується у науці, але трактується вона неоднозначно. Існує думка, що нормативно-правове регулювання — це встановлення правових норм і підпорядкування останнім відповідних суспільних відносин шляхом спрямування поведінки їх учасників [3].

У юридичній науці під правовим регулюванням прийнято розуміти здійснюване за допомогою норм права і всієї сукупності правових засобів юридичний вплив на суспільні відносини [6]. Правове регулювання розглядають як процес, що розпадається на такі обов'язкові стадії, як видання

і загальна дія правової норми, виникнення прав і обов'язків (правовідносин), реалізація останніх і їх втілення у фактичній поведінці учасників суспільних відносин. Визначається також можливість існування факультативної стадії застосування права [8].

На наш погляд, правове регулювання — це сукупність засобів юридичного впливу на вирішення питань, пов'язаних з підготовкою молоді до військової служби. Чітка й ефективна підготовка молоді до служби у Збройних силах України на контрактній основі та інших військових формуваннях, яка створюється, обумовлює необхідність дотримання прав, обов'язків і відповідальності кожного її елементу. Це знаходить своє відображення у нормативних актах (закони України “Про Збройні сили України”, “Про прикордонні війська”, “Про оборону України”, “Про військові навчальні заклади”, “Про загальний військовий обов'язок”, “Про мобілізаційну підготовку”, “Про господарську діяльність у Збройних силах України”, “Про майновий режим майна у Збройних силах України”, “Про чисельність Збройних сил України”, “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”).

Ця загальна характеристика механізму дії права у надзвичайних ситуаціях показує, що наука може дати важливі дані про складні проблеми, які потребують невідкладного розв'язання при забезпеченні дії права в небезпечних ситуаціях. Значна частина цих проблем ще досліджується спеціалістами [6; 9].

Аналіз нормативно-правових документів за 1995–2015 рр., які мають

безпосереднє відношення до військової сфери, свідчить, що в основному в них знайшли своє втілення теоретичні та практичні основи воєнної політики в Україні.

Однак при цьому варто зазначити, що національну правову базу, передбачену Державною програмою будівництва та розвитку Збройних сил України на період до 2015 р., ще не можна вважати достатньою. Зусилля для її вдосконалення мають докласти як законодавча, так і виконавча влада України.

З метою вдосконалення Державної програми щодо взаємодії єдиної системи підготовки молоді до військової служби у Збройних силах України нами розроблено і рекомендовано запровадити програму проведення “Військової гри” [8], як кінцевий результат вивчення матеріалу з предмета “Допризовна підготовка” у навчальних закладах (загальноосвітніх, професійно-технічних училищах (ПТУ), технікумах, коледжах), яка розроблена для центрів соціальних служб для молоді, навчальних закладів та інших структур, що займаються військово-патріотичним вихованням молоді, та отримання ними практичних рекомендацій щодо проведення спартакіад на першість району, області серед допризовної молоді з метою популяризації служби у лавах Збройних сил України і підготовки до неї допризовної молоді, яка є складовою загального процесу підготовки молоді до військової служби за контрактом.

Необхідно звернути увагу на те, що нинішня стадія допризовної підготовки молоді до служби у Збройних силах України та інших військо-

вих формувань України з точки зору випробування її правового механізму і правового регулювання є своєрідним правовим експериментом. Зокрема, про це свідчить те, що під час прийняття правотворчих рішень з питань допризовної підготовки (військово-патріотичного виховання) відсутня впевненість у тому, що буде досягнуто конкретної мети, а також те, що ряд нормативно-правових актів невідповідні як за своєю суттю, так і за назвою.

Для вирішення цього питання в державі мають функціонувати відповідно прийняті нормативно-правові механізми державної підготовки молоді до військової служби у Збройних силах. Саме висока ефективність їх функціонування є гарантом комплектування Збройних сил України якісним професійним, зорієнтованим особовим складом.

Діючи механізми державного управління у сфері військового будівництва основну увагу зосереджують на допризовній підготовці молоді, яка охоплює середньоосвітні заклади (старші класи), професійно-технічні училища, технікуми, коледжі, вищі навчальні заклади, ТСОУ. У кінцевому рахунку, цивільна молодь та військовослужбовці строкової служби, які відібрані кандидатами для зарахування на військову службу, мають бути підготовлені до неї, мати необхідні початкові військові навички, морально-психологічну та фізичну підготовку тощо.

Тому найраціональнішим у цій ситуації виходом може бути перехід до якісно нової системи допризовної підготовки молоді до служби за контрактом.

На наш погляд, для вирішення цих проблемних питань рекомендується зробити таке:

- *по-перше*, вдосконалити чинні законодавчі акти України щодо комплектування Збройних сил України з урахуванням європейських стандартів;

- *по-друге*, вдосконалити систему допризовної підготовки новими напрямками та їх показниками якості, враховуючи європейські стандарти;

- *по-третє*, змінити ставлення до Збройних сил України шляхом активізації патріотичного виховання молоді до захисту Батьківщини;

- *по-четверте*, створити в усіх навчальних закладах групи попередньої військової підготовки для контрактної служби, в яких також проводити перепідготовку та допідготовку резервістів.

Таким чином, можна зазначити, що не повністю відпрацьовані та діють механізми якості щодо підготовки молоді. Проблеми у цьому напрямі існують. Система підготовки та відбір кандидатів для проходження військової служби на контрактній основі потребує вдосконалення. Ця проблема комплексна і її можливо вирішити на державному рівні тільки здійсненням комплексних заходів, які дадуть змогу підвищити ефективність механізмів державного управління підготовкою молоді до військової служби на контрактній основі.

Література

1. *Конституція* України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // *Голос України*. — 1996. — 13 липня.

2. Указ Президента України “Про Державну програму переходу Збройних сил України до комплектування військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом” № 348/2002 від 17 квітня 2002 р.
3. Указ Президента України “Державна програма будівництва та розвитку Збройних сил України на період до 2005 року” від 28 липня 1997 р., № 40/97.
4. Левченко М. О. Система показників оцінювання ефективності механізмів державного управління підготовкою молоді до служби у Збройних силах України на контрактній основі // Вісник НАДУ. — К., 2003. — № 4. — С. 185.
5. Левченко М. О. Методика проведення “Військової гри” як складова програми “Допризовна підготовка” молоді до військової служби за контрактом // Вісн. НАДУ. — К., 2005. — № 2.
6. Левченко М. О. Комплектування Збройних сил України військовослужбовцями контрактної служби // Науково-практичні аспекти держ. упр. нац. безпекою: Матеріали інтеракт. семінару. — К.: Вид-во УАДУ, 2002. — С. 28–32.
7. Левченко М. О. Організаційно-правові аспекти розвитку державного управління підготовкою молоді до військової служби у військовій сфері // Зб. матеріалів наук.-практ. конф. НАДУ. — К.: Вид-во НАДУ, 2004. — С. 172–174.
8. Томчук М. І., Конотопенко Я. І., Крамаченко Ю. В., Квашньов Ю. О., Гудим В. М. // Допризовна підготовка: Підруч. для 10–11 кл. — К.: Вежа, 1996.
9. Требін М. І. Армія наступного сторіччя: можлива модель для України // Людина і політика. — 2000. — № 2. — С. 39–44.